

zřejmě v německém Bavorsku kodex zhotoven. A co se v něm vlastně dočteme? Ti, kdo umí latinsky, neboť v tomto jazyce se středověké knihy převážně psaly, by si mohli přečíst texty ze života evangelistů, Ježíše Krista a svatého Václava.

Dvouramenný byzantský kříž je 80 cm vysoký a 23 cm široký. Původně byl delší, ale část jeho stojanu byla zkrácena, aby se z ní v roce 1810 vyrobily dukáty. Země byla tehdy ve finanční tísní, a tak se musel použít i původní podstavec. Až mnohem později získal kříž stříbrnou, pozlacenou nohu zpět.

Kdo byli evangelisté?

Čtyři učedníci, přátelé Ježíše Krista – Marek, Matouš, Lukáš a Jan, kteří popsali ve svých evangeliích (zprávách) jeho život, smrt a následné zmrtvýchvstání. Jejich vyprávění jsou součástí Nového zákona, který je druhou částí knihy, které říkáme Bible.

První knihy, které vznikaly, byly náboženskými texty. Přepisovali je většinou mniši žijící v kláštorech. Tam měli i speciální dílny na výrobu knih. Ve středověku, ale i v pozdějších dobách nebylo vůbec běžné, aby obyčejní lidé uměli číst a psát. Proto ještě dlouho existovali lidé, kterým se říkalo písaři a ti přepisovali vše, co bylo třeba.

7. Závěšův kříž ve Vyšším Brodě

V malebném jihočeském městečku Vyšší Brod naleznete další z velice cenných pokladů naší země. Je jím Závěšův kříž, který bývá svojí hodnotou a vzácností srovnáván s korunovačními klenoty. Údajně jej získal jako svatební dar Závěš z Falkenštejna, když si bral svoji třetí manželku Alžbětu Kumánku. Kříž, který byl zhotovený na začátku 13. století, je stříbrný, zdobený plátkami arabského zlata s 51 drahokamy (safíry, rubíny, spinely, amethysty či chalcedony) a 230 perlami. Uvnitř kříže je ukryto i několik relikvií. Jedna z nich je údajně část dřeva z kříže, na kterém byl ukřižován Ježíš Kristus. Závěšův kříž si můžete prohlédnout v cisterciáckém klášteře ve Vyšším Brodě, kde je uložen.

Do Vyššího Brodu si rozhodně naplánujte cestu, když se vydáte s rodiči na Šumavu nebo k lipenské přehradě. Poblíž tohoto městečka je vodácký kemp, takže až budete sjíždět řeku Vltavu, neváhejte a na Závěšův kříž se zajděte podívat. Určitě stojí za to! Navíc sídlí v cisterciáckém klášteře Poštovní muzeum, které nemůžete vynechat.

Vytvořte si svůj vlastní zdobený kříž.

Vůbec se nemusí jmenovat po Závěšovi, pojmenujte ho po sobě, nebo si nějaký název vymyslete. Z tvrdého kartonu (nejlépe krabice od banánů) vystříhnete dva delší a dva kratší proužky. Ty k sobě slepte tak, aby vznikl kříž, který můžete natřít temperovou barvou. Po jejím zaschnutí nalepte na kříž drahokamy a perly. Že je doma nemáte? To vůbec nevádí. Můžete si je vystříhnout z papíru a vybarvit, nebo použijete barevný krepový papír, který zmuchláte do tvaru kamínků a nalepíte na kříž. Nejlépe lepidlem Herkules, které po zaschnutí zprůhlední. Použít můžete i přírodní kamínky, které omyjete a po zaschnutí nabarvíte. Ty bude nutné přilepit na kříž tavicí pistolí. Jako stojan pro kříž použijte třeba krabici od bot, kterou obarvíte oblíbenou temperovou barvou. V jejím víku vystříhnete otvor, do kterého kříž vsunete. Zároveň si v krabici můžete uschovat své poklady. Tak jako má Závěšův kříž schránku na ostatky, budete mít i vy vlastní malou skrýš na cenné poklady. A jaké to budou, už záleží jen na vás!

8. Světelský oltář

Malé městečko Adamov se rozprostírá nedaleko od Brna v blízkosti Moravského krasu. V novogotickém kostele svaté Barbory naleznete na boční straně takzvaný Světelský oltář. A proč zrovna Světelský? Oltář byl totiž původně vytvořen pro cisterciácký klášter v městečku Zwettlu (česky Světlá) v Dolním Rakousku. Začátkem 18. století jej ale považovali za staromódní, nemoderní, a proto byl rozebrán a uložen v místní kapli. Až v roce 1857 se jedna z jeho částí dostala do tehdy nově postaveného kostela v Adamově. Převážet jej celý ale nebylo možné. Proto byl rozebrán na menší části a na

Ze Světelského oltáře se dochovala pouze jedna, a to středová část původně tříčlenného gotického oltářního celku. To, jak vypadal i s bočními stěnami, víme díky dochované dobové kresbě. Vyřezaný do lipového dřeva byl v letech 1516 až 1525 skupinou šesti řezbářů. Na výšku měří přes 7 m a na šířku má 3 m. Napočítali byste na něm celkem 59 postav, včetně Svaté Trojice a Panny Marie. Možná si řeknete, že je škoda, že se nedochoval celý. Můžeme být ale rádi, že je u nás na Moravě alespoň jeho část, také velice vzácná a na pohled ohromující.